

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри іноземної
філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін
Протокол № 1 від 01.09.2022 р.
Завідувач кафедри
_____ *С. А.* Остапенко

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ПОРІВНЯЛЬНА СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 4

Розробник:
Куц М. О., к.п.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальності 035 «Філологія»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	2
Лекції, годин	20
Практичні / семінарські, годин	20
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	80
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2,5
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен, курсова робота

2. Програма навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів чітке уявлення про порівняльну стилістику як макростилістичну (семантико-стилістичну) дисципліну, що порівнює змістовні та стилістичні моменти оригіналу і перекладу, а також як макролінгвістичну дисципліну, що враховує лінгвістичні та екстралінгвістичні (літературознавчі, історико-культурні та ін.) фактори; ознайомити студентів з сучасним станом науки про стилістику англійської й української мов, розвиток у студентів вміння робити самостійні висновки, аналізувати стилістичні явища, працюючи з мовним матеріалом.

Завдання – ознайомити студентів з теоретичними положеннями дисципліни; розвинути у студентів вміння й навички порівняльно-стилістичного аналізу; сприяти розвитку у студентів навичок застосування здобутих теоретичних знань на конкретному мовному матеріалі; навчити студентів літературному перекладу різножанрових текстів; використання вивченого матеріалу з порівняльної стилістики для проведення глибокого стилістичного аналізу, що ґрунтується на всебічному порівнянні та співвіднесенні стилістичних одиниць, засобів їх вираження та перекладу в англійській та українських мовах.

Предмет – стилістичні засоби порівнювальних мов.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Стилiстика як мовознавча наука.

Тема 2. Порiвняльний аспект лексичних засобiв стилiстики в порiвнювальних мовах.

Тема 3. Своєрідність стилістичної трансформації фразеологізмів в англійській та українській мовах.

Тема 4. Риси подібності та відмінності в стилістиці української та англійської мов на рівні семасиології.

Тема 5. Вплив морфологічних засобів порівнювальних мов на стилістичну тональність різнопланових текстів.

Тема 6. Порівняння синтаксичних засобів стилістики англійської та української мов.

Тема 7. Фонетичні явища стилістики, їх типологічна характеристика.

Тема 8. Мовні характеристики різнопланових мовних стилів.

Тема 9. Поняття стилістичного експерименту в двомовному плані.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних програмних компетентностей:

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

уміння виявляти, ставити та вирішувати проблему;

здатність працювати в команді та автономно;

здатність спілкуватися іноземними мовами;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність проведення досліджень на належному рівні;

фахових програмних компетентностей:

усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;

здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;

здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються;

здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;

здатність вільно, гнучко і ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;

здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;

здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

усвідомлення науково-технічної термінології та вміння застосовувати її у процесі перекладу;

2) досягнення програмних результатів навчання:

вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями і нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;

ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;

розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;

знати й розуміти систему мови, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;

характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;

знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній й діяльності;

знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;

використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;

забезпечення міжмовної та міжкультурної усної та письмової комунікації та міжмовного і міжкультурного обміну інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами;

здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;

збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;

мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

- принципів літературного перекладу різножанрових текстів;
- основних понять і категорій стилістики (понятійний апарат, лінгвостилістична термінологія: стиль, стиль мови і стиль мовлення, конотація, стилістичне значення, стилістичні засоби, стилістема, експресивність, стилістичні норми тощо);

- основних категорій стилістики та можливості їх втілення в порівняльних мовах;

- основних принципів та критеріїв класифікації та внутрішньо-жанрової диференціації стилів;

- витоків, формування і становлення функціональних стилів української та англійської літературної мови, основних етапів їх розвитку;

- системи стилів сучасної англійської та української мови, їхніх мовностильових особливостей, співвідношення функціональних стилів і форм мовлення, процесів взаємодії стилів та їх цілісності;

- норм сучасної української та англійської літературної мови, як усного, так і писемного мовлення;

- стилістичних ресурсів мови (стилістичний інвентар мови) та закономірностей функціонування мовних одиниць усіх рівнів у межах кожного зі стилів;

- співвідношення в стилістиці англійської та української мови національно-специфічних стилістичних рис та інтернаціональних, співвідношення онтологічних і власне стилістичних проблем;

- знати основні категорії стилістики та можливості їх втілення в порівняльних мовах;

- матеріалу з порівняльної стилістики для проведення глибокого стилістичного аналізу, що ґрунтується на всебічному порівнянні та співвіднесенні стилістичних одиниць, засобів їх вираження та перекладу в англійській та українських мовах;

- основних напрямки стилістичного аналізу тексту з елементами порівняння, враховуючи усі фактори стилістичного дискурсу.

уміння/навички:

- визначати мовленнєву системність стилів української та англійської мови, що утворюється в процесі мовленнєвої діяльності з мовного матеріалу під дією позамовних чинників;

- розкривати закономірності функціонування української мови в різних сферах суспільного життя та ситуаціях спілкування;

- аналізувати мовні явища з функціональної точки зору, виділяти і визначати стилістичні якості мовних одиниць усіх рівнів у текстах різних стилів на тлі міжстильових, стилістично нейтральних мовних засобів;
- визначати жанрово-стильові та мовні ознаки текстів;
- помічати й оцінювати стилістичні ефекти в тексті та виявляти стилістичні засоби, за допомогою яких вони досягаються;
- досконало володіти стилістичними прийомами та способами використання мовних ресурсів залежно від комунікативної ситуації;
- розрізнити основні напрямки стилістичного аналізу тексту з елементами порівняння, враховуючи усі фактори стилістичного дискурсу;
- виділяти з тексту тропи та фігури мови в типологічному плані;
- аналізувати явища синонімії та антонімії в порівнювальних мовах; володіти навичками адекватного перекладу художніх текстів, враховуючи стилістичні особливості мови оригіналу та перекладу;
- розповісти про зв'язок стилістики з іншими лінгвістичними науками (зокрема фонетикою, лексикологією, граматикою), розуміти завдання новоутворених міждисциплінарних наук;
- розрізнити різновиди мови та їх особливості;
- визначати і розмежовувати стилістичні прийоми та експресивні засоби мови;
- правильно класифікувати експресивні засоби мови та стилістичні прийоми на різних рівнях мови (фонетичному, морфологічному, лексичному, синтаксичному), виділяти функції стилістичних прийомів;
- ідентифікувати нейтральну і стилістично марковану лексику мови;
- знаходити в тексті (висловлюванні) стилістичні прийоми та експресивні засоби, визначати їх функції, здійснювати аналіз художнього тексту на фонетичному, морфологічному, синтаксичному, семантичному рівнях;
- виявляти особливості індивідуального стилю автора в художньому тексті;
- володіти технікою стилістичного аналізу художнього тексту;
- визначати приналежність тексту до того чи іншого функціонального стилю, аргументувати свою точку зору на основі викладу критеріїв диференціації функціональних стилів.

комунікація:

ефективно встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, здійснювати чіткі та детальні повідомлення на різні теми та аргументувати свою позицію щодо обговорюваної проблеми;

вільно спілкуватись із носіями мови, чітко, детально висловлюватись з широкого кола тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти;

– відповідальність і автономія:

застосовувати міжкультурне розуміння у процесі безпосереднього усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі;

належним чином поводити себе і реагувати у типових академічних, професійних, світських і повсякденних ситуаціях, а також знати правила взаємодії між людьми у різних ситуаціях.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Лексикологічний аспект порівняльної стилістики					
Тема 1. Стилiстика як мовознавча наука.	10	2	1		7
Тема 2. Порiвняльний аспект лексичних засобiв стилiстики в порiвнювальних мовах.	10	2	1		7
Тема 3. Своерiднiсть стилiстичної трансформацiї фразеологiзмiв в англiйській та українській мовах.	11	2	2		7
Тема 4. Риси подiбностi та вiдмiнностi в стилiстичнiй української та англiйської мов на рiвнi семасиологiї.	14	4	4		6
Разом за змістовим модулем 1	45	10	8		27
Змістовий модуль 2: Морфологічні та синтаксичні стилістичні засоби порівнювальних мов					
Тема 5. Вплив морфологічних засобiв порiвнювальних мов на стилiстичну тональнiсть рiзнопланових текстiв.	12	4	4		4
Тема 6. Порiвняння синтаксичних засобiв стилiстики англiйської та української мов.	10	2	2		6
Тема 7. Фонетичнi явища стилiстики, їх типологiчна характеристика.	6	2	2		2
Тема 8. Мовнi характеристики рiзнопланових мовних стилiв.	10	2	2		6
Тема 9. Поняття стилiстичного експерименту в двомовному планi.	7		2		5
Разом за змістовим модулем 2	45	10	12		23
Модуль 2					
Курсова робота	30				30
Усього годин	120	20	20		80

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Категорії стилістичного аналізу	1
2	Практичне заняття Порівняльний аспект лексичних засобів стилістики англійської та української мов	1
3	Практичне заняття Своерідність стилістичної трансформації фразеологізмів в англійській та українській мовах	2

4	Практичне заняття Стилістична семасіологія	4
5	Практичне заняття Порівняльний аспект морфологічних засобів стилістики	2
6	Практичне заняття Стилістичні засоби використання дієслів	2
7	Практичне заняття Стилістичне використання засобів синтаксису	2
8	Практичне заняття Фонетичні явища стилістики, їх типологічна характеристика	2
9	Практичне заняття Різноманітність функціональних стилів в українській та англійській мовах	2
10	Практичне заняття Стилістичний аналіз тексту	2
Всього		20

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: екзамен, курсова робота

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю – екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практич- ного заняття	Аудиторна робота					Позааудитор- на робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Виконання практичних завдань теми	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Модуль 1							
Змістовий модуль 1							
Тема 1	1	2	1			0,25	4,25
Тема 2	1	1,5	1	2		0,25	5,75
Тема 3	1	1,5	1			0,25	3,75
Тема 4	1	3	1			0,25	5,25
Разом змістовий модуль 1	4	8	4	2	5	1	24
Змістовий модуль 2							
Тема 5	1	1	1				3
Тема 6	1	1	1			0,25	3,25
Тема 7	1	1	1			0,25	3,25
Тема 8		1	1			0,25	2,25
Тема 9	1	2	1	2		0,25	6,25
Тема 10	1	1	1				3

Разом змістовий модуль 2	5	7	6	2	5	1	26
Разом модуль 1							50
Модуль 2							
Курсова робота						100	100
Разом модуль 2							100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Індивідуальне завдання 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 2	50	100
15	10	15	10		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	